

FÖRSVARSMAKTEN
Militära flyginspektionen

SWEDISH ARMED FORCES
Swedish Military Aviation Authority

RML V-4

Regler för militär luftfart – Verksamhetsutövare
Del 4 Flygstridsledningstjänst

Rules of Military Aviation – Operators and providers
Part 4 Command and Control Operations

Förord

Regler för militär luftfart RML V-4 innehåller föreskrifter och allmänna råd som främst riktar sig till de personer som leder och ansvarar för flygstridsledningstjänsten hos en godkänd verksamhetsutövare inom det svenska militära luftfartssystemet.

Denna utgåva 2 RML V-4 innehåller ändringar med anledning av att RML V-6E upphävs. Ändringen innebär att ansvaret för initialt och fortsatt systemvärdighet för flygsäkerhetspåverkande markmateriel läggs på verksamhetsutövaren. Kravet innebär att respektive verksamhetsutövare ska ha system för övervakning av fortsatt systemvärdighet och metoder för att initial systemvärdighet för flygsäkerhetspåverkande markmateriel.

Denna upplaga inkluderar Försvarmaktens ställningstagande avseende hänsyn till Kommissionens förordning (EG) nr 216/2008 av den 20 februari 2008 avseende de delar som berör det svenska luftrummet och gränsytan mot andra verksamhetsutövare inom flygtrafiktjänstområdet. Avsikten är att Försvarmakten ska leverera en flygstridsledningstjänst som uppnår samma flygsäkerhetsnivå som den civila luftfarten och inte tillför det civila samhället och den civila luftfarten några extra risker. En tolerabel säkerhetsnivå ska innehållas för den egna verksamheten anpassad till aktuell hotbild och operativa krav på att lösa ställda uppgifter från riksdag och regering.

Erfarenheter av och synpunkter på RML V-4 insänds till Militära flyginspektionen, FLYGI Högkvarteret, Försvarmakten 107 85 STOCKHOLM.

Anders Janson
Chef för Militära flyginspektionen.

DEL A GENERELLA REGLER FÖR GODKÄNNANDE AV UTÖVARE AV FLYGSTRIDSLEDNINGSTJÄNST	1
V.4.A.1 Allmänt.....	1
V.4.A.2 Krav på verksamhetstillstånd.....	1
V.4.A.3 Kvalificerade sökanden	2
V.4.A.5 Ansökan och utfärdande av militärt luftfartsdokument	2
V.4.A.6 Verksamhetstillståndets särskilda villkor	3
V.4.A.7 Krav för att erhålla eller ändra verksamhetstillståndet.....	3
V.4.A.8 Begränsningar i verksamheten	4
V.4.A.9 Ändringar i verksamheten.....	4
V.4.A.10 Förändringar av de särskilda villkoren	4
V.4.A.11 Överlåtelse av verksamhetstillstånd	5
V.4.A.12 Fortsatt giltighet för verksamhetstillstånd	5
V.4.A.13 Ansvarstagande	5
V.4.A.14 Likvärdig säkerhet.....	5
V.4.A.15 Avvikelser vid tillsynsverksamhet.....	5
UNDERAVDELNING B – KRAV FÖR FLYGSTRIDSLEDNINGSTJÄNST	6
V.4.B.1 Generellt.....	6
V.4.B.2 Drifthandbok för flygstridsledningstjänst	6
V.4.B.3 Samverkan med leverantör av flygtrafiktjänst.....	6
V.4.B.4 Godkänt operationellt underlag.....	6
V.4.B.5 Ledningens ansvar.....	7
V.4.B.6 Planläggning av verksamhet.....	7
V.4.B.7 Ledning av operationell verksamhet	8
V.4.B.8 Kvalitetssystem	8
V.4.B.9 Förebyggande flygsäkerhetsprogram	8
V.4.B.10 Resursstyrning.....	8
V.4.B.11 Personligt behörighetsbevis	9
V.4.B.12 Lagar, föreskrifter och förfaranden.....	9
V.4.B.13 Gemensamt språk	9
V.4.B.14 Lokaler och utrustning	9
V.4.B.15 Alkohol och droger	9
V.4.B.16 Samhällets krav på säkerheten	10
V.4.B.17 Förhållande till leverantörer	10
V.4.B.18 Mätning, rapportering, analys och förbättring.....	10
V.4.B.19 Direktanmälan till FLYGI.....	10
V.4.B.20 Arbetsuppgifter under kritiska flygstridsledningsfaser	10
V.4.B.21 Drifthandbok för operationella bestämmelser, riktlinjer och tillämpningar	11
V.4.B.22 Godkänt operationellt underlag.....	14
V.4.B.23 Dokumentation gällande samordning i luftrummet	14
V.4.B.24 Bevarande och handhavande av dokument och data.....	14

Del A GENERELLA REGLER FÖR GODKÄNNANDE AV UTÖVARE AV FLYGSTRIDSLEDNINGSTJÄNST

V.4.A.1 Allmänt

Behörig myndighet

- a) I denna RML V-4 ska den behöriga myndigheten vara FLYGI.

Tillämpningsområde

- b) RML-V-4 föreskriver krav för utfärdande av militärt luftfartsdokument till verksamhetsutövare av flygstridsledningstjänst, krav på det integrerade verksamhetsledningssystemet för en utövare av flygstridsledningstjänst samt regler för flygstridsledningstjänst inom det svenska militära luftfartssystemet.
- c) RML-V-4 ska användas av verksamhetsutövare i det svenska militära luftfartssystemet tillsammans med övriga tillämpliga föreskrifter i Regler för militär luftfart, RML.

Särskilda begrepp

- d) För denna RML-V-4 ska definitioner av och förkortningar för luftfartsbegrepp i RML-B tillämpas. Verksamhetsutövare får använda andra definitioner och begrepp om dessa förklaras i det integrerade verksamhetsledningssystemet.

Svenskt respektive annat område

- e) RML-V-4 innehåller föreskrifter som ska tillämpas för flygstridsledningstjänsten inom det svenska militära luftfartssystemet.
- f) Om inte annat föreskrivs av vederbörande stat ska föreskrifter i RML-V-4 tillämpas för svensk militär flygstridsledning på annan stats territorium och internationellt område.
- g) Föreskrifter utfärdade av varje annan stat ska tillämpas för aktuell verksamhet på annan stats territorium då dessa är mer restriktiva än angivna gränsvärden i denna RML-V4 och RML-T.

V.4.A.2 Krav på verksamhetstillstånd

Villkor för utövare av flygstridsledningstjänst

- a) En verksamhetsutövare får inte utöva flygstridsledningstjänst annat än inom ramen för och i enlighet med villkoren i ett militärt luftfartsdokument utfärdat av FSI för denna verksamhet.

Provverksamhet

- b) Provverksamhet inom flygstridsledningstjänsten som innebär att verksamheten bedrivs utanför ramarna i ett militärt luftfartsdokument utfärdat av FSI får endast genomföras efter tillstånd av FSI eller enligt en procedur som är godkänd av FSI.

Tillämpliga krav

- c) Den sökande måste uppfylla tillämpliga krav i RML-G, RML-V-1 denna RML-V-4, RML-T och RML-D.

Undantag från RML

- d) ÖB eller den ÖB utser beslutar om undantag från RML. En verksamhetsutövare kan ansöka om undantag hos FSI som bereder ärendet.

Militärt flygsäkerhetsdirektiv

- e) FSI kan genom ett militärt flygsäkerhetsdirektiv (MFD) föreskriva att flygstridsledningstjänst av säkerhetsskäl förbjuds, begränsas eller bedrivs enligt vissa villkor.

Ett militärt flygsäkerhetsdirektiv innehåller:

- 1) anledningen till utgivningen,
- 2) tillämpning och varaktighet samt,
- 3) åtgärder som krävs av verksamhetsutövaren.
- 4) Ett militärt flygsäkerhetsdirektiv utgör tillägg till föreskrifterna i RML.

V.4.A.3 Kvalificerade sökanden

Organisation inom Försvarmakten

- a) En verksamhetsutövare får ansöka om tillstånd enligt kraven i RML-V-4. Det godkända arbetsområdet införs i de särskilda villkoren för tillståndet.

Företag eller organisatorisk enhet utanför Försvarmakten

- b) En organisation som ej tillhör Försvarmakten, lokaliserad inom eller utanför Sverige kommer endast att beviljas tillstånd som verksamhetsutövare inom det svenska militära luftfartssystemet om FSI är förvissad om att det föreligger behov av ett sådant tillstånd och när organisationen uppfyller kraven i tillämpliga RML. Alternativt kan FSI godta en sådan organisation lokaliserad utanför Sverige på grundval av ett godkännande som är utfärdat av en civil eller militär myndighet under förutsättning att organisationen uppfyller de särskilda villkor som säkerställer en motsvarighet till kraven i denna RML-V-4. Den alternativa godtagbara organisationen kan avkrävas att påvisa att det föreligger ett behov av för Försvarmaktens verksamhet innan den godtas. Behörig tillsynsmyndighet ska vara utsedd och accepterad av FSI.

V.4.A.5 Ansökan och utfärdande av militärt luftfartsdokument

Form och huvudsakligt innehåll

- a) En ansökan om tillstånd för att utöva flygstridsledningstjänst eller en ansökan om ändring av ett befintligt militärt luftfartsdokument måste utformas på ett sätt som kan accepteras av FSI och måste innehålla ett förslag till drifhandbok innehållande operationella bestämmelser, riktlinjer och tillämpningar. Dokumentet måste vara integrerad i den sökandes övergripande verksamhetsledningssystem som krävs för att uppfylla RML V-1.

Integrerad verksamhetsbeskrivning

- b) Den sökande måste förse tillsynsmyndigheten med den integrerade verksamhetsbeskrivningen i form av interna krav och förfaranden som erfordras för att driva flygstridsledningstjänsten och den övriga verksamhet som omfattas av tillståndets särskilda villkor.

Redovisning av kompetens i verksamheten

- c) Den sökande måste förse tillsynsmyndigheten med en sammanställning av de kvalifikationer och den erfarenhet som personalen i ledande ställning och andra personer som har betydelse i beslutsprocessen i flygsäkerhetsfrågor, inklusive initial samt fortsatt systemvärdighet, besitter.

Utfärdande av militärt luftfartsdokument

- d) Sökande som uppfyller tillämpliga krav i RML är berättigad att erhålla ett verksamhetstillstånd enligt RML V-4 för att utöva flygstridsledningstjänst.

Krav på assistans till FSI

- e) FSI inträdeskontroll förutsätter assistans till och samarbete med FLYGI och andra personer som medverkar på FSI uppdrag i samband med tillsyner och verksamhetsgranskningar under såväl inledande värdering som fortlöpande verksamhetsuppföljning. Den sökande ska vidta de åtgärder som möjliggör att tillsynsmyndigheten kan utöva tillsyn av underleverantörer i den omfattning som krävs för att fastställa att tillämpliga föreskrifter i RML följs.

V.4.A.6 Verksamhetstillståndets särskilda villkor**Särskilda villkor**

- a) Särskilda villkor utfärdas som del av det militära verksamhetstillståndet. De typer av luftfartsrelaterade tjänster för vilka verksamhetsutövaren har privilegier och de uppgifter samt skyldigheter som verksamheten är godkänd att tillvarata med hänsyn till flygsäkerheten ska förtecknas här.

Innehåll och villkor i militärt verksamhetstillstånd

- b) Tillsammans innehåller militärt verksamhetstillstånd med tillhörande särskilda villkor uppgifter om:
- 1) verksamhetsutövarens namn och baseringsort (huvudkontor),
 - 2) datum för utfärdande samt giltighetstid,
 - 3) beskrivning av godkända verksamhetsformer och eller arbetsområde,
 - 4) tekniska flygstridsledningssystem godkänd(a) för användning,
 - 5) särskilda begränsningar och
 - 6) särskilda privilegier.

V.4.A.7 Krav för att erhålla eller ändra verksamhetstillståndet**Minimikrav för inträde i och förändrad verksamhet inom det militära luftfartssystemet**

- a) Den sökande ska medge att tillsynsmyndigheten undersöker alla säkerhetsaspekter på den avsedda verksamheten.
- b) Den sökande måste:
- 1) ange verksamhetsansvarig chef
 - 2) ange ansvarshavare som svarar för:
 - i) flygstridsledningstjänsten,
 - ii) kravet har utgått,
 - iii) monitorering av kvalitetssystem normalt benämnd kvalitetschef,
 - 3) ange procedurer för operationell verksamhet inklusive utbildning av och kompetenskrav samt ansvar och befogenheter på befattningshavare som påverkar säkerhetsnivån inom flygstridsledningstjänsten,
 - 4) ha vidtagit dokumenterade åtgärder för att säkerställa kontinuiteten i verksamhetsövervakningen när utsedda ansvarshavare är frånvarande.

- c) Den sökande måste:
- 1) redovisa hur uppgifter med tillhörande ansvar och befogenheter är fördelat mellan utpekade ansvarshavare,
 - 2) redovisa avtal med andra verksamhetsutövare beträffande luftfartsrelaterade tjänster som levereras till verksamhetsutövaren och ingår i verksamhetsutövarens verksamhet för att säkerställa att flygstridsledningen hanteras på ett säkert sätt,
 - 3) säkerställa att de tekniska systemen som brukas för flygstridsledning är ändamålsenliga och driftsäkra samt att personalen är utrustad och har den kompetens som krävs med hänsyn till godkänt verksamhetsområde och flygstridsledningens komplexitet,
 - 4) säkerställa att varje flygstridsledning utförs i enlighet med gällande regler,
 - 5) på ett spårbart sätt visa att tillämpliga krav i RML är uppfyllda samt visa FSI att verksamhetsutövaren har förmågan att bedriva en säker verksamhet.

V.4.A.8 Begränsningar i verksamheten

- a) Utövare av flygstridsledningstjänst får endast genomföra verksamhet inom ramen för de särskilda villkoren införda i det militära luftfartsdokumentet, när alla specificerade förutsättningar är uppfyllda för flygstridsledningstjänstens genomförande.

V.4.A.9 Ändringar i verksamheten

- a) Verksamhetsutövaren måste underrätta FLYGI om var och en av följande ändringar innan ändringen äger rum för att möjliggöra för FSI att avgöra om tillämpliga RML fortfarande uppfylls och om det krävs en ändring av det militära luftfartsdokumentet:
- 1) organisationens namn,
 - 2) organisationens lokalisering,
 - 3) övriga platser där organisationen arbetar,
 - 4) verksamhetsansvarig chef,
 - 5) någon av ansvarshavarna som accepterats av FSI,
 - 6) verksamhetens inriktning eller begränsningar enligt de särskilda villkoren,
 - 7) överordnad förändring i organisationens verksamhetsstyrning,
 - 8) förändrade förutsättningar för flygstridslednings- eller tjänstgöringsregler.

FSI villkor för förändring

- b) FSI får besluta om villkor för verksamheten hos verksamhetsutövaren under förändringarna, eller besluta om att verksamhetstillståndet ska omhändertas eller återkallas.

V.4.A.10 Förändringar av de särskilda villkoren

- a) Varje förändring av de särskilda villkoren införda i det militära verksamhetstillståndet måste godkännas av FSI. Ansökan om ändring av de särskilda villkoren måste ske skriftligen till FLYGI.

V.4.A.11 Överlåtelse av verksamhetstillstånd

- a) Militärt verksamhetstillstånd för utövare av flygstridsledningstjänst enligt RML-V-4 får inte överlåtas till annan.

V.4.A.12 Fortsatt giltighet för verksamhetstillstånd

- a) Om inte verksamhetstillståndet dessförinnan återlämnats, ersatts, omhändertagits, återkallats eller upphört att gälla genom att någon i tillämpligt militärt luftfartsdokument angiven giltighetstid överskridits eller genom att ett slutdatum bestämt av FSI på annat sätt passerats, är verksamhetstillståndet fortsatta giltighet avhängigt av att:
 - 1) verksamhetsutövaren fortfarande uppfyller tillämpliga RML och FSI är förvissad om att verksamhetsutövaren kan upprätthålla en säker verksamhet,
 - 2) FLYGI ges tillträde till verksamhetsutövaren och till varje anknuten organisation som verkar under verksamhetsutövarens kvalitetsstyrning för att fastställa organisationernas fortsatta uppfyllande av tillämpliga RML.

V.4.A.13 Ansvarstagande

Anmälan om förändringsbehov av RML

- a) Verksamhetsutövaren ska, när ändring av RML bedöms föreligga, anmäla detta till FLYGI.

Anpassning av verksamhetsbeskrivningen

- b) Verksamhetsutövaren ska vidmakthålla verksamhetsbeskrivningen så att den förblir en uppdaterad beskrivning av verksamhetens aktuella krav.

Interna krav och procedurer som styrande dokument

- c) Verksamhetsutövaren ska säkerställa att verksamhetsbeskrivningen nyttjas som det grundläggande ledningsverktyget inom verksamheten. Samtliga procedurer som det hänvisas till i verksamhetsbeskrivningen ska betraktas som integrerade delar av verksamhetsbeskrivningen och likaledes vara styrande dokument.

V.4.A.14 Likvärdig säkerhet

- a) En utövare av flygstridsledningstjänst får ej införa alternativa procedurer i stället för de som föreskrivs i RML-V-4 utan att det behövs och frågan om likvärdig säkerhet först har blivit prövad och godkänd av FSI.

V.4.A.15 Avvikelse vid tillsynsverksamhet

- a) En avvikelse på nivå 1, en större avvikelse, är varje väsentligt avsteg från krav enligt tillämpliga RML som sänker säkerhetsstandarden och utgör en allvarlig fara för flygsäkerheten.
- b) En avvikelse på nivå 2, en mindre avvikelse, är varje avsteg från krav enligt tillämpliga RML som skulle kunna sänka säkerhetsstandarden och eventuellt utgöra en fara för flygsäkerheten.
- c) Efter att ett meddelande om avvikelser tagits emot ska innehavaren av ett verksamhetstillstånd för flygstridsledningstjänst definiera en plan för korrigerande åtgärder och visa korrigerande åtgärder på ett för FSI godtagbart sätt inom en

tidsperiod som har överenskommit med FLYGI inklusive lämpliga korrigerande åtgärder för att undvika att avvikelserna och dess grundorsaker uppträder igen.

Underavdelning B – Krav för flygstridsledningstjänst

V.4.B.1 Generellt

Tillämpning

- a) Denna underavdelning behandlar vad en utövare av flygstridsledningstjänst måste uppfylla för att få bedriva flygstridsledningstjänst inom det svenska militära luftfartssystemet. De processer som behövs för att omhänderta kraven i RML ska vara dokumenterade och satta i verket inom verksamheten innan flygstridsledning påbörjas.

Begränsning

- b) En verksamhetsutövaren får inte utföra flygstridsledningar av luftfartyg på annat sätt än i enlighet med RML-V-4 samt inom ramen för de särskilda villkoren införda i verksamhetstillståndet.

V.4.B.2 Drifthandbok för flygstridsledningstjänst

- a) En verksamhetsutövare ska dokumentera erforderliga procedurer och gränsvärden inom flygstridsledningstjänsten samt ange ansvar och befogenheter på befattningshavare inom flygstridsledningstjänsten. Varje tekniskt system ska brukas i enlighet med godkända data och inom de gränsvärden, restriktioner och operationella begränsningar utfärdade, eller hänvisade till, av ansvarshavare med V-6E tillstånd för aktuellt verksamhetsområde.

V.4.B.3 Samverkan med leverantör av flygtrafiktjänst

- a) En verksamhetsutövare ska upprätta ett avtal, som ska godkännas av FSI, med leverantör av flygtrafikledningstjänst. Detta avtal ska innehålla erforderliga procedurer och metoder som krävs för en säker samverkan mellan flygstridsledningstjänsten och flygtrafikledningstjänsten.
- b) En verksamhetsutövare ska inom ramen för luftrumsplanering följa ASM Handbook och styrningar från ASM nivå 1.

V.4.B.4 Godkänt operationellt underlag

- a) En verksamhetsutövare ska säkerställa innehav och användning av aktuella tillämpliga godkända data vid genomförande av flygstridsledningstjänsten.
- b) Tillämpliga godkända data med syfte på RML-V-4 omfattar:
- 1) operationella bestämmelser samt instruktioner godkända eller accepterade av FSI,
 - 2) operationella bestämmelser samt instruktioner godkända av den tekniska chefen,
 - 3) varje tillämpligt krav, procedur, krävd åtgärd eller militärt flygsäkerhetsdirektiv (MFD) utfärdat av FSI,
 - 4) varje tillämpligt, av FSI godkänt, underlag eller godkänd standard, införlivat i regelverket genom hänvisning till annan RML än RML V-4,

- 5) områdes-, flygvägs-, samt luftfartsinformation som gäller för det svenska militära luftfartssystemet eller motsvarande av FSI accepterade instruktioner och luftfartsinformation giltiga för det civila luftfartssystemet,
- 6) data från tillverkare och/eller FMV för ledning av initial samt fortsatt systemvärdighet ,
- 7) väderunderlag från den militära flygvädertjänsten,
- 8) annat underlag godkänt av ansvarshavare enligt ett förfarande godkänt av FSI.

V.4.B.5 Ledningens ansvar

Ledning och övervakning

- a) En verksamhetsutövare ska etablera en ledningsorganisation för flygstridsledningstjänsten som är kompetent att leda och övervaka varje flygstridsledningsuppdrag.
- b) Aktuella befäls- och ansvarsförhållanden ska framgå av verksamhetsutövarens integrerade verksamhetsbeskrivning.

Strilchefens flygsäkerhetsroll

- c) En strilchef ska som minimikrav:
 - 1) etablera mål och en flygsäkerhetsstandard för flygstridsledningstjänsten som ska fastställas av verksamhetsutövarens ledning i harmoni med standarder för andra flygsäkerhetspåverkande tjänstegrenar,
 - 2) säkerställa att de förfaranden och ansvarsförhållanden etableras, som erfordras för att utöva ledning, verksamhet och uppföljning av flygstridsledningstjänsten med hänsyn till flygsäkerheten,
 - 3) säkerställa att balans föreligger mellan uppgifts- och resursdelen inom respektive uppdrag flygstridsledningstjänsten erhåller,
 - 4) säkerställa att uppföljning av etablerad flygsäkerhetsstandard sker,
 - 5) säkerställa dokumentation och analys av varje avvikelser från etablerad flygsäkerhetsstandard och att korrekta åtgärder genomförs,
 - 6) svara för utvärdering av flygsäkerhetsrelaterade erfarenheter för att undvika en oönskad utveckling över tiden, samt
 - 7) i samråd med övriga ansvarshavare, svara för uppbyggandet och driften av det haveriförebyggande flygsäkerhetsprogrammet.
 - 8) kvalitetssäkra att utbildningar utformas inom ramen för kravuppfyllnad enligt RML.

V.4.B.6 Planläggning av verksamhet

- a) En verksamhetsutövare ska säkerställa att samtliga till flygstridsledningstjänsten inkomna uppdragstyper granskas och omsätts till interna krav på planläggning och genomförande av operationell verksamhet på kort och lång sikt med hänsyn tagen till etablerade mål och flygsäkerhetsstandarder inom ramen för gällande begränsningar.
- b) Regler ska finnas för planläggning och genomförande av omfattande insatsuppdrag och övningsverksamhet.

V.4.B.7 Ledning av operationell verksamhet

- a) En verksamhetsutövare ska säkerställa att operationell ledning etableras och bedrivs samt upprätta och vidmakthålla en metod för övervakning av och rapportering från den operationella verksamheten. Systemet för operationell ledning, med tillhörande förfaranden, ska vara godkänt av FSI.

V.4.B.8 Kvalitetssystem

- a) En verksamhetsutövare måste visa att den har etablerat och kan vidmakthålla ett kvalitetssystem syftande till att vidmakthålla och ständigt förbättra systemet.
- b) Verksamhetsutövarens kvalitetssystem måste omfatta en intern oberoende kvalitetsövervakning som kan verifiera att all verksamhet bedrivs enligt alla tillämpliga bestämmelser och standarder enligt dokumenterade förfaranden och att dessa är lämpliga. Övervakningen måste innefatta ett återrapporteringssystem till utpekade ansvarshavare och ytterst till verksamhetsansvarig chef för att vid behov säkerställa korrigerande åtgärder.
- c) En företrädare för ledningen normalt benämnd kvalitetschef ska utses för att övervaka efterlevnaden och lämpligheten i fastställda förfaranden.

V.4.B.9 Förebyggande flygsäkerhetsprogram

- a) En verksamhetsutövare ska upprätta ett förebyggande flygsäkerhetsprogram som får integreras med verksamhetsbeskrivningen och som innefattar:
 - 1) planer för att uppnå och bibehålla riskmedvetenhet hos alla personer som är involverade i verksamheten,
 - 2) ett rapporteringssystem för att möjliggöra insamling och bearbetning av händelser, tillbud och olyckor och för att kunna identifiera ogynnsamma trender eller kunna peka på avvikelser som har bäring på flygsäkerheten samt
 - 3) system för utvärdering av relevant information angående händelser, tillbud och olyckor.

V.4.B.10 Resursstyrning

Generella krav

- a) En verksamhetsutövare måste visa att:

Resurstilldelning

- 1) verksamhetsutövaren har förmågan att bestämma och i rätt tid tillgodose det behov av utrymmen, anläggningar, utrustning, materiel, personalantal och kompetens som erfordras för att etablera och vidmakthålla verksamheten inom ramen för verksamhetstillståndet,

Tilldelning av personal

- 2) verksamhetsutövaren har förmågan att säkerställa att all personal är kompetent att utföra tilldelade arbetsuppgifter baserat på tillämplig grundutbildning, träning, skicklighet och erfarenhet och är medvetna om sitt ansvar och sambandet mellan tjänsten och den operationella verksamheten i sin helhet,

Utbildning av personal

- 3) verksamhetsutövaren har förmågan att analysera behovet av personalutveckling och utarbeta eller tillämpa redan utvecklade utbildningsplaner för att förmedla den kunskap som tillsammans med skicklighet och erfarenhet leder till att berörda personer uppnår kraven på definierad kompetens. Utbildningen måste leda till medvetenhet om konsekvenserna på produkten och/eller tjänsten om arbetsuppgifterna utförs felaktigt samt

Personer ej anställda av verksamhetsutövaren

- 4) verksamhetsutövaren ska ha förmågan att ge alla personer som ingår i den direkta flygstridsledningstjänsten adekvat utbildning för de uppgifter de tilldelats så att all personal är kompetent att utföra sina uppgifter.

V.4.B.11 Personligt behörighetsbevis

- a) Personal beordrad i flygstridsledningstjänst ska inneha personligt behörighetsbevis där det framgår att denne uppfyller gällande kvalifikationskrav samt har genomfört av verksamhetsutövaren fastställd periodiskt träning. Av behörighetsbeviset eller därtill kopplad handling ska också framgå att individen genomgått periodiskt medicinsk undersökning med godkänt resultat för aktuell befattning enligt RML DB-5 och 6.

Register över personal med behörighetsbevis

- b) En verksamhetsutövare måste föra ett register över all personal med behörighetsbevis.
- c) Personal med personlig behörighet måste föras med, eller ha tillgång till, ett bevis på omfattningen av sitt bemyndigande.

V.4.B.12 Lagar, föreskrifter och förfaranden

- a) Verksamhetsutövaren ska säkerställa att alla som utför flygstridsledningstjänst känner till de lagar, bestämmelser och förfaranden som är tillämpliga på den tjänst de utför och görs medvetna om att de ska iaktta desamma.

V.4.B.13 Gemensamt språk

- a) En verksamhetsutövare ska säkerställa att alla befattningshavare inom flygstridsledningstjänsten kan kommunicera på ett gemensamt språk.
- b) En verksamhetsutövare ska säkerställa att all personal inom flygstridsledningstjänsten kan förstå det språk som används i de delar av verksamhetsbeskrivningen som gäller för deras tjänst och ansvar.

V.4.B.14 Lokaler och utrustning

- a) En verksamhetsutövare ska säkerställa att tillräckliga arbetsutrymmen finns tillgängliga vid varje verksamhetsplats för personal vars arbete har anknytning till säkerheten för den operationella verksamheten.

V.4.B.15 Alkohol och droger

- a) En verksamhetsutövare får inte tillåta att en person vistas i en lokal där flygstridsledningstjänst pågår om denne är påverkad av alkohol eller droger i sådan omfattning att det kan påverka säkerheten avseende flygstridsledningstjänsten.

V.4.B.16 Samhällets krav på säkerheten

- a) En verksamhetsutövare ska vidta alla rimliga åtgärder för att säkerställa att ingen handlar hänsynslöst eller vårdslöst eller underlåter att handla så att den civila, militära luftfarten eller samhället i övrigt tillförs extra risker.

V.4.B.17 Förhållande till leverantörer

- a) En verksamhetsutövare som är beroende av annan enhet inom Försvarmakten eller ingår avtal med andra organisationer för att ombesörja vissa tjänster ska styra berörda processer så att överensstämmelse mellan levererade produkter och/eller tjänster och etablerad standard säkerställs.

V.4.B.18 Mätning, rapportering, analys och förbättring

Generella krav

- a) En verksamhetsutövare ska definiera, kvalificera, planera och införa processer för mätning, uppföljning, rapportering, analys och ständig förbättring av flygstridsledningstjänsten.

Mätetal

- b) Typen av mätetal, kriterier och tröskelvärden, var mätning ska ske, tidpunkter och frekvens för att tillgodose behovet av driftsstatistik, olika kvalitetsindikatorer och analys av driftsstörningar, ska definieras.

Mätning och uppföljning

- c) Mätresultaten ska utnyttjas för att vidmakthålla och/ eller utveckla processerna samt för att verifiera att produkter och/eller tjänster uppfyller etablerade krav inklusive etablerad flygsäkerhetsstandard.

Rapportering av olyckor, tillbud och avvikelser

- d) En utövare av flygstridsledningstjänst eller varje enskild befattningshavare ska rapportera enligt fastställda procedurer accepterade av FSI.

Tidsfrist

- e) Rapporteringen av händelser måste ske så snart praktiskt möjligt, men senast inom fem arbetsdagar efter det att verksamhetsutövaren identifierat förhållandet som rapporten avser.

V.4.B.19 Direktanmälan till FLYGI

- a) Direktanmälan till FLYGI ska ske enligt fastställd procedur. Sådan direktanmälan ersätter ej kravet på normal avvikelserrapportering.

V.4.B.20 Arbetsuppgifter under kritiska flygstridsledningsfaser

- a) Personal som utför flygstridsledningstjänst får inte tilldelas, eller på eget initiativ, utföra några andra arbetsuppgifter under pågående flygstridsledning än de som krävs för att lösa uppdraget inom ramen för en säker flygstridsledning.
- b) Personal som utför flygstridsledningstjänst ska ha erforderlig kompetens för tilldelade uppgifter

V.4.B.21 Drifthandbok för operationella bestämmelser, riktlinjer och tillämpningar

Allmänt

- a) En verksamhetsutövaren ska upprätta en drifthandbok för flygstridsledningstjänsten att användas av personalen som styrdokument inom flygstridsledningstjänsten så att de ska kunna utföra sina uppgifter.
- b) En verksamhetsutövare ska säkerställa att innehållet i drifthandboken för operationella procedurer och instruktioner minst innehåller befogenheter och ansvar för ledande befattningshavare och bindande procedurer eller instruktioner som ska användas i den operationella verksamheten för de ämnesområden som beslutats i denna RML.
- c) FSI får besluta om tilläggskrav på innehållet i drifthandboken.
- d) FSI ska godkänna innehållet i dokumentet innan det tillämpas.
- e) En verksamhetsutövare ska upprätta ett system av checklistor som ska användas av flygstridsledningspersonalen för att säkerställa att lämpliga operationella förfaranden används i nödsituationer för luftfartyg.

Innehåll i drifthandboken

- f) Nedan följer de minimikrav på vad drifthandboken ska innehålla
 - 1) ADMINISTRATION OCH STYRNING
 - i) Introduktion
 - ii) Rättnings tjänst
 - 2) ORGANISATION OCH ANSVARSFÖRHÅLLANDEN
 - i) Organisationens utformning
 - ii) Förteckning över utpekade ansvarshavare.
 - iii) Tilldelade uppgifter, ansvar och befogenheter för ledningen inom flygstridsledningstjänsten
 - iv) Uppgifter, ansvar och befogenheter för övrig auktoriserad personal inom flygstridsledningstjänsten.
 - 3) LEDNING OCH ÖVERVAKNING
 - i) Verksamhetsutövarens övervakning av flygstridsledningstjänsten.
 - ii) Giltigheten hos behörighetsbevis och kvalifikationer.
 - iii) Kompetensen hos all personal inom flygstridsledningstjänsten.
 - iv) Styrning, analys och förvaring av dokument, handlingar som påverkar flygsäkerheten inom flygstridsledningstjänsten.
 - v) System för utfärdande av kompletterande operationella instruktioner, underlag och information.
 - vi) Förebyggande flygsäkerhetsprogram.
 - vii) Planering och styrning på kort och lång sikt.
 - viii) Ledning av initial och fortsatt systemvärdighet av flygsäkerhetspåverkande markmateriel

4) KVALITETSSYSTEM

5) PERSONALSAMMANSÄTTNING OCH SKIFTSAMMANSÄTTNING

- i) Beskrivning och riktlinjer för hur det ska bemannas vid flygstridsledning där hänsyn tas till kompetensnivå hos personalen, luftrummet och uppdragets komplexitet.
- ii) Förfaranden för att flygsäkerheten ska upprätthållas vid utbildning av personal, träning och prov.

6) FLYGSÄKERHETSPÅVERKANDE PERSONALS HÄLSOTILLSTÅND

- i) Förfaranden för att personalens hälsotillstånd upprätthålls.

7) TJÄNSTGÖRINGSTID VID FLYGSTRIDSLEDNINGSTJÄNST

- i) Riktlinjer för arbetstidsbegränsningar vid flygstridsledningstjänst samt tid för erforderlig vila.

8) OPERATIONELLA FÖRFARANDEN

- i) Operationella förfaranden ska etableras och dokumenteras för alla typer av uppdrag. Nedanstående innehåll ska minst finnas beträffande operationella förfaranden, beskrivningar och vid behov gränsvärden.

1. Planläggning av flygstridsledningsuppdrag
2. Luftrummet indelning
3. Samverkan mellan flygstridsledningen och flygtrafiktjänsten
4. Ansvarsfördelning gällande klareringar och samordningar mellan ATS och flygstridsledningstjänsten
5. Sektorbeläggning/aktivering av luftrum
6. Separationer till luftfartyg och områden
7. Samordningar av flygtrafik
8. Tryckreferenser och höjdmätarinställning
9. Flygning i närheten av främmande territorium
10. Flygning med överljudsfart
11. Lägesrapportering från luftfartyg
12. Användning av tranponder
13. Tids- och måttssystem
14. Flygning intill bullerkänsliga områden
15. Flygstridsledning av annan luftfart än svensk militär luftfart
16. Störning
17. Skjutning mot bogserat luftmål
18. Lufttankning
19. Störning
20. CAS
21. Incidentberedskap
22. Provverksamhet
23. Flygstridsledning från luftburet stridsledningssystem

9) VÄDERINFORMATION

- i) Skyldighet att ta del av väderinformation
- ii) Mottagande och vidarebefordran av väderinformation

10) ONORMALA HÄNDELSER

- i) Flygsäkerhetsmeddelanden
- ii) Speciella transponderkoder 7500, 7600 och 7700.
- iii) Bränslebrist och bränslenöd
- iv) Åtgärder vid felfunktioner i flygplan
- v) Åtgärder vid haveri eller befarat haveri
- vi) Åtgärder vid fel i tekniska system
- vii) Åtgärder och rapportering vid olyckor, tillbud och övriga avvikelser

11) BEGREPP OCH FÖRKORTNINGAR

- g) En verksamhetsutövare ska säkerställa att innehållet inklusive samtliga ändringar, inte motsäger villkoren i tillämpligt verksamhetstillstånd med tillhörande särskilda villkor eller någon tillämplig RML.

Språk

- h) Om inte annat är godkänt av FSI måste verksamhetsutövaren utveckla och publicera sin drifthandbok på svenska.

Tillgång

- i) En verksamhetsutövare ska säkerställa att all personal inom flygstridsledningstjänsten har obehindrad tillgång till varje del av drifthandboken som berör deras uppgifter. Vid hänvisningar till kompletterande operationella instruktioner gäller samma tillgänglighetskrav även för dessa instruktioner.

Ändringar

- j) En verksamhetsutövare ska säkerställa att drifthandboken ändras så att instruktionerna och ingående information hålls uppdaterad. Verksamhetsutövaren ska säkerställa att all personal inom flygstridsledningstjänsten görs uppmärksam på sådana ändringar som påverkar deras uppgifter.
- k) En verksamhetsutövare ska förse FLYGI med ändringar före giltighetsdatum. När en ändring berör någon del av som måste godkännas av FSI ska detta godkännande ske enligt fastställd procedur accepterad av FSI. När en omedelbar ändring erfordras i säkerhetens intresse får denna publiceras och tillämpas omedelbart förutsatt att anmälan har inlämnats till FLYGI.

Införande av FSI krav

- l) En verksamhetsutövare ska införa alla ändringar i drifthandboken som krävs av FSI.

Presentation av drifthandboken

- m) En verksamhetsutövare måste säkerställa att innehållet är presenterat i en form så att det kan användas utan svårighet.

Utnyttjande av elektronisk presentation

- n) En verksamhetsutövare får presentera verksamhetsbeskrivningen eller delar av på annat sätt än tryckt på papper. I sådana fall, måste en acceptabel nivå på tillgänglighet, användbarhet och tillförlitlighet etableras och säkerställas.

V.4.B.22 Godkänt operationellt underlag

- a) En verksamhetsutövare ska säkerställa att drifhandboken fastställer vilka övriga publikationer eller databaser som får användas som godkänt operationellt underlag vid flygstridsledning

V.4.B.23 Dokumentation gällande samordning i luftrummet

- a) En verksamhetsutövare måste säkerställa att en procedur fastställs som kan godkännas av FSI för hur samordning av flygtrafik ska utföras internt inom flygstridsledningstjänsten och externt mot flygtrafikledningstjänsten och andra organ där samordning som påverkar flygsäkerheten genomförs.
 - 1) Proceduren ska minst innehålla metod för kommunikation, inklusive tidsförhållanden vid samordning, och dokumentationskrav.
- b) Kommunikationen vid samordning av flygtrafik ska registreras på uppspelningsbar tidssatt media och kunna göras tillgänglig vid behov för verksamhetsutövaren och tillsynsmyndigheten.

V.4.B.24 Bevarande och handhavande av dokument och data

- a) En verksamhetsutövare ska säkerställa att alla dokument och all hithörande operationell och teknisk information för planering och genomförande av varje enskild flygstridsledning arkiveras på ett säkert sätt i ett format som kan accepteras av FSI och är tillgänglig för luftfartsmyndigheten under de perioder som föreskrivs nedan.
- b) Dokumentation och registrerade data ska lagras i 60 dagar, såvida inte FSI eller en utredande myndighet beslutat annat.
- c) Brukaren av ett flygstridsledningssystem ska på begäran av FSI inom rimlig tid visa upp varje registrering som finns tillgänglig eller har bevarats.
- d) Ljudregistreringar får inte utan samtliga berörda befattningshavares samtycke användas för andra ändamål än för utredning av olycka, tillbud eller övrig driftstörning.
- e) Registrerade planerings- och uppdragsdata får inte användas för andra ändamål än för utredning av en olycka eller ett tillbud, förutom när sådana registreringar:
 - 1) används av verksamhetsutövaren för utbildnings- eller utvärderingsändamål, eller
 - 2) används av verksamhetsutövaren för systemvärdighetsändamål, eller
 - 3) är avidentifierade och öppna, och
 - 4) görs tillgängliga på ett betryggande sätt.